

Tendències

El joc i la diversitat

CRISTINA SEN
Barcelona

El joc és la millor eina per generar mons possibles. Si un nen té a mà un nino que va en cadira de rodes, segur que el fa arribar a tot arreu, el portarà amb la resta a tots els viatges". Un dels grans valors del joc és incorporar a la vida lúdica el que passa en la realitat, i jugant els nens desenvolupen la imaginació i la creativitat, vies per endinsar-se al món.

La setmana passada l'empresa Lego va donar a conèixer el nou nino que sortirà a la venda la primavera pròxima, una figura en cadira de rodes dins de la col·lecció Lego City. No és la primera vegada que això passa i l'any passat Playmobil ja va llançar una sèrie de *clicks* amb alguna discapacitat. Estan canviant realment, les coses? La diversitat s'obre pas? Hi jugarà la canalla, amb aquests ninos?

Sens dubte, la notícia és positiva i, encara que sigui lentament, el món de la indústria de la joguina canvia perquè ho està fent la societat. La introducció de figures diverses –ninos en cadires de rodes, nines amb audífons, invidents, races diferents, talles...– ha augmentat els dos últims anys, tot obrint-se a un món inclusiu que eviti discriminacions. "Per a tots els nens és important tenir accés a la realitat, i aquesta realitat no és uniforme. I els que tenen alguna discapacitat trobaran una joguina de suport per projectar-s'hi", assenyala José Luis Linaza, catedràtic de Psicologia Evolutiva i de l'Educació (Universitat Autònoma de Madrid).

Linaza és qui es refereix al concepte de joc com a generador de mons possibles i recorda que va ser precisament Lego el primer que introduïa ninos per a nens (en masculí), i amb ells les diferents professions. Un producte que ha triomfat. Això no vol dir que qualsevol joguina que reflecteixi una realitat diversa, que aposti per la inclusió i per mirar a l'altre com un igual arrelhi immediatament al mercat, però és interessant, indica Imma Marín, directora de la consultora pedagògica Marinva, obrir debats, una reflexió col·lectiva que ajuda a tothom a ser conscient de com és el món. Perquè fins que no s'és conscient, no es pot reaccionar.

Marín considera que la indústria de la joguina és conservadora i que normalment és la societat la que l'empeny. Per això, recorda que la decisió de fer ninos amb alguna discapacitat ha arribat a causa de la reivindicació i pressió de determinats col·lectius. En el cas dels Playmobil, i que s'ha traslladat ara a Lego, la iniciativa va partir de la

La realitat heterogènia reflectida a la indústria

Les joguines trenquen barreres

Els ninos més diversos arriben perquè juguin tots

plataforma Toy Like Me al Regne Unit, formada per parees de nens amb discapacitat que van sol·licitar a través de Change.org que la indústria de les joguines representés tots els nens del món. Que el joc simbòlic recreés una societat diversa en la qual ells també se sentin representats.

Per facilitar que tots els nens

juguin amb models diferents és molt més eficient, assenyala Marín, un nino en cadira de rodes dins d'un escenari ampli, com poden ser els jocs de Lego o Playmobil. És més eficaç –si l'objectiu és que tots juguin amb tot– que la fabricació d'un nino, una peça única, ja que la possibilitat de construir escenes, espais fi-

sics amb uns ninos que són molt versàtils són grans. La cadira de rodes –per recórrer a aquest exemple– es pot utilitzar de formes molt diferents i això és terapèutic.

Malgrat que queda molta feina per fer, és important que els nens s'adonin que el món és divers i, de fet, la societat ha canviat molt

en molt poc de temps. Difícilment la societat tornarà a ser uniforme, indica Jaume Bantulà, professor de Teoria i Pràctica del Joc (Blanquerna-URL), les famílies tenen estructures diverses, a l'escola conviuen nacionalitats diferents i el camí de la inclusió va avançant encara que no en línia recta.

LA MALALTIA I EL TEMPS DE JOC**Baby Pelones**

Iniciativa de la fundació Juegaterapia per ajudar a **normalitzar** el canvi físic a causa del càncer

Mocador

Són ninos que porten un mocador **al cap** i n'hi ha de diferents models

Beneficis econòmics

Els diners que s'obtenen de la venda d'aquests ninos es **destinen a millorar i alegrar** la vida dels nens als hospitals

Al mercat

Els Baby Pelones es poden trobar i comprar als **principals magatzems** i cadenes de joguines físicament o per internet

A la ciutat. El nino de Lego que va en cadira de rodes s'ha pogut veure a les últimes fires dedicades a la joguina i està previst que surti a la venda la pròxima primavera. El nou nino forma part de la col·lecció Lego City i en la presentació apareix situat al centre d'una ciutat en procés de construcció

Makies. Aquesta empresa britànica que fabrica nines va respondre a la campanya Toy Like Me, organitzada per pares de nens discapacitats que demanaven una aposta per la diversitat. Per això, van llançar tres models de nines fora del que fins aleshores era "la norma". Se'ls poden veure els audiófons, el bastó i les taques a la pell

Esport. També com a resposta a la campanya Toy Like Me, l'empresa Playmobil, la primera multinacional que s'hi va sumar, va crear ja fa un any diversos ninos amb discapacitat, com ara una princesa i un pirata invidents, entre d'altres. Aquest jugador de bàsquet pot interactuar amb la resta de figures de l'equip dedicat a aquest esport

Barbies canviants. Mattel, l'empresa que fabrica la coneguda nina, ha llançat tres models amb cossos que no responen a la "clàssica" Barbie. Com es pot observar, hi ha alçades diferents, i destaca la nina amb "corbes". L'empresa vol respondre així a una societat diversa i als qui reclamen que cal reflectir la realitat

Sí, està molt bé que els nens entenguin que cada persona és diferent, però la societat també els ofereix unes quantes dosis d'hipocresia. Fa pocs dies, l'empresa Mattel anunciava que la seva nina Barbie, icona d'un estereotip de físic femení extremadament estilitzat, tindrà tres formes de cos a elegir: una Barbie més alta, una d'altra més baixa i una d'altra de més ampla, amb més cul i panxa. No es pot obviar que, com en tota empresa, darrere hi ha una operació de màrqueting que respon al debat sobre la pressió de la imatge, a l'atipament de figures perfectes i irrealment, a l'intent d'acostar-

IMMA MARÍN, CONSULTORA

"La indústria respon a una pressió social que demana diversitat i inclusió"

JOSÉ LUIS LINAZA, CATEDRÀTIC

"La imaginació dels nens portarà aquests ninos al mateix lloc on van els altres"

se al carrer per no perdre mercat, però això no eclipsa l'evolució de la indústria, atenta als canvis.

Quant al fet que la societat també s'ha de mirar a si mateixa i que té un doble llenguatge, Imma Marín assenyala: "N'hi ha que poden criticar aquestes Barbies estilitzades i pensar com impacten en les nenes, però la realitat és que influeix més en l'autoimatge tenir una mare que fa dieta amb la talla 40". Així, són tendències en tensió, com es va poder observar l'any passat en aparèixer la nina Lammily, que es publicitava com la "anti-Barbie" amb mesures de dona real.

El joc no canviarà la vida, però sí que reflecteix allò que es viu. La necessitat d'una inclusió real fa temps que ha arribat a les escoles. És lògic, per tant, que salti a un altre dels mons infantils, i la plataforma Toy Like Me recorda que hi ha 150 milions de nens al món amb alguna discapacitat. La primera empresa que va atendre la seva crida va ser la britànica Makies, fabricant de nines que va crear tres models nous (vegeu la foto adjunta). Una empresa que ara farà el salt als Estats Units.

Aquests pares, que ja han aconseguit suport i adhesions arreu del món, assenyalaven que els seus fills, així que naixien, quedaven exclosos per la indústria que organitza el seu propi entreteniment. I recordaven que no tots els nens que van en cadira de rodes ho fan amb la cama engegada temporalment.

El nino nou de Lego apareix situat enmig d'aquest escenari d'una ciutat en construcció. I com diuen els experts, segur que en mans dels nens arribarà a tot arreu, sense límits i empès per la imaginació. ●

"Cal fer un salt a la publicitat i els catàlegs"

■ La iniciativa de fabricar ninos que reflecteixin una societat heterogènia és evidentment positiva, però els experts consideren que cal fer uns quants passos més. Per tant, en primer lloc aquests nous models no han de quedar com a iniciatives amagades, sinó que haurien d'aparèixer als catàlegs i a la publicitat, subratlla Jaume Bantulà, professor de Teoria i Pràctica del Joc (Blanquerana-URL). "Perquè s'assenti la diversitat en la indústria de la joguina encara ha de ploure molt -assegura- i s'haurà de recórrer el mateix camí que s'està fent per aconseguir, per exemple, la igualtat de gènere". Pot semblar difícil que

aquest moviment incipient fruit de la pressió de determinats col·lectius acabi arrelant de forma generalitzada, afegeix. Però, si s'hi insisteix, la indústria i, com no pot ser d'altra manera, els nens acabaran integrant aquesta realitat diversa. Per això es considera rellevant que empreses potents i mundialment conegudes com Lego i Playmobil hagin fet aquesta aposta, atès que pot sensibilitzar les altres i animar-les a fer el pas. No es tracta d'imposar cap joguina als nens, ja que el joc sorgeix de la necessitat. Per això, José Luis Linaza, catedràtic de Psicologia Evolutiva i Educació (UAM), considera que serà interessant

saber més endavant què suposa per als nens la nova aposta de la indústria, quins guions de joc provoca i quin ús es fa d'aquests ninos. Reflectir un món divers i inclúsiu demostra la importància que té el joc per a tothom. Bantulà també fa referència als espais on els nens desenvolupen les activitats lúdiques. Els parcs infantils de les ciutats van evolucionant a poc a poc, assenyala, en una iniciativa que a Barcelona va començar fa deu anys amb l'objectiu de crear àrees infantils accessibles que permetin a tots els nens amb discapacitat o sense compartir l'espai i el joc. La sorra es va substituint

per paviments de cautxú i formigó per als camins d'accés. Al sorral dels més petits s'està introduint una taula amb l'altura adequada perquè un nen en cadira de rodes la pugui manipular amb prou espai. A les àrees de cautxú hi ha un tobogan accessible amb plataformes i un gronxador amb cistella on aquests nens es poden estirar. A les zones de formigó s'instal·len els jocs d'habilitat dins de camins-guia per facilitar l'activitat dels invidents, i també es col·loca un plafó amb el sistema braille perquè tots els nens puguin jugar i descobrir aquest sistema de lectura i escriptura tàctil.